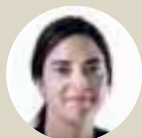

Skal vi tvinge gravide misbrugere?

Af Eva Secher Mathiasen, formand for Dansk Psykolog Forening

Hvert år kommer tusinder af små nye borgere til verden på de danske sygehuse. For langt de fleste er det første møde med verden uden for mors mave et ukompliceret møde. Men for nogle få er den første tid en barsk proces. Det er de børn, der fødes med abstinenser, fordi deres mor har haft et misbrug af alkohol eller stoffer under graviditeten. Og som derfor er ekstremt sårbare efter fødslen og får en svær start på livet: Nogle kan ikke sutte eller synke, andre får pludselige, eksplosive opkastninger, og så er der alt det, det blotte øje ikke kan se: Skader i hjernen, der kan give indlæringsvanskeligheder, adfærdsproblemer, kognitive handicap osv.

Børnene udgør ikke en stor gruppe. Men i en menneskelig målestok er det et betydeligt antal. For det er børn, der for manges vedkommende vil kæmpe med skaderne resten af deres liv. Er det rimeligt?

I Sverige og Norge er svaret nej. Her bliver gravide kvinder med misbrugsproblemer tvunget i behandling, hvis de ikke frivilligt tager imod et behandlingstilbud. Rationalet er klart: Det handler om barnets tarv, også det ufødte fosters. Og hvis ikke barnets mor formår at beskytte sit barn, mens det ligger i hendes mave, skrider myndighederne ind og varetager opgaven.

Også i Danmark overvejer man at gå samme vej. En tværministeriel arbejdsgruppe har undersøgt problemets omfang og karakter, samt hvordan man kan begrænse antallet af børn, der fødes med skader som følge af moderens misbrug. Tvangsbehandling er en af de muligheder, der peges på. Og for nyligt er partierne bag satspuljeforhandlingerne blevet enige om at sætte 27,5 mio. kroner af til en indsats for gravide kvinder med misbrug i perioden 2016-2019.

Men tvangsbehandling er også en løsning, der har vakt vild debat – og med rette. For det at fratage mennesker retten til selvbestemmelse over sin egen krop og udsætte dem for tvang er en af de aller mest alvorlige foranstaltninger, et samfund kan gribe til.

Der findes ingen nemme svar. Etisk Råd har behandlet spørgsmålet, og et flertal anbefaler politikerne at åbne op for muligheden for tvangsbehandling. I Dansk Psykolog Forening er vi enige. Men med den væsentlige tilføjelse, at tvang bør være den allersidste løsning, og at tvang aldrig må stå alene. Før man griber til tvang, skal den gravide have fået både tilstrækkelige og fagligt kvalificerede støttemuligheder – kort sagt hjælp, der netop har til formål at undgå tvang. Og disse muligheder bør naturligvis etableres, før man ændrer lovgivning og giver mulighed for at gribe til tvang.

Vores indtrængende ønske er derfor, at debatten om tvang skifter spor. Vi er ikke blinde for den væsentlige, principielle diskussion om tvang, og heller ikke for diskussionen om, hvorvidt udsigten til tvang kan skræmme gravide misbrugere væk fra at opsøge hjælp, men vi mener, at fokus bør ligge et helt andet sted. Lad os tale om alt det, der går forud for det øjeblik, hvor en gravid stilles over for et ultimatum. Nemlig kvaliteten af de offentlige støttetilbud, der gives til mennesker med misbrug – også gravide.

Som man kunne læse her i magasinet i august, mangler vi viden om netop kvaliteten af tilbudene. Da det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI) kortlagde den sociale stofmisbrugsbehandling i de danske kommuner i 2009, kunne lederne fra 109 kommunale tilbud ikke svare på, om deres behandlingstilbud havde nogen effekt på misbrugerne. Brugerorganisationer kritiserer tilbuddene, og selvom mange misbrugere efterspørger psykologbehandling, er netop de specialiserede, psykologfaglige tilbud det, flere og flere kommuner skærer ned på. Det er bekymrende al den stund, at mange misbrugere har dobbeltdiagnoser, altså også slås med psykiske lidelser ud over deres misbrug.

I Norge, hvor man tvangsbehandler gravide misbrugere, er specialiseret misbrugsbehandling derimod et lovkrav. Og det sætter tvangsbehandlingen i et andet perspektiv – for dermed har

de gravide en retsgaranti på at få et fagligt, højt kvalificeret tilbud, inden myndighederne skrider til tvang.

Hvis vi i Danmark vil følge det norske eksempel og åbne op for tvang over for gravide misbrugere, skal vi have hele pakken med, også en sikring af en ordentlig kvalitet af den misbrugsbehandling, der gives. Det vil komme de gravide til gode, som vil få den støtte, de behøver, både under graviditeten, men også i moderskabet efter fødslen – for det er jo ikke kun barnets liv under graviditeten, der påvirkes af en mor med et misbrug, men i høj grad også barnets liv efter fødslen.

Lad os få diskussionen om kvaliteten af vores misbrugsbehandling frem for at diskutere for eller imod tvang. Det er både i de gravides, børnenes og samfundets interesse. ○

Er du interesseret i psykologiens rolle i samfundet, og vil du have indsigt i ny forskning og interessante problemstillinger på det psykologiske område, kan du begynde her.

P

Tegn abonnement på *magasinet P* eller køb det i løssalg. Send en mail til p-magasin@dp.dk eller se mere på www.dp.dk

P – kalender dec / jan 2016

4 dec

Ph.d.-forsvar ved Charlotte Glintborg Grib mennesket – En konceptuel og empirisk undersøgelse af koordineret rehabilitering: objektivt bio-psyko-social udbytte for voksne med erhvervet hjerneskade samt klienters og pårørendes oplevelse af rehabiliteringen med og uden kommunal koordination
Institut for Kommunikation
Aalborg Universitet
www.kommunikation.aau.dk

9-11 dec

International Conference on Shared Parenting 2015.
Bonn, Tyskland
www.twohomes.org

11 dec

European Semester - European Conference on Psychology and Health.
Lissabon, Portugal
www.psyges.eu

18 dec

European Semester - European Conference on Geropsychology
Lissabon, Portugal
www.psyges.eu

2016

11-14 jan 2016

Second International Conference on Loss, Bereavement and Human Resilience in Israel and the World: Facts, Insights and Implications.
Eilat, Israel
www.ovdan-eilat2016.com

15 jan

Ph.d.-forsvar ved Ola Hendar: When two language modalities meet: Speech and sign language, and the impact on education.
Københavns Universitet.
www.psy.ku.dk

8 jan

Konference om psykologisk indsats efter katastrofer og terror
Videnscenter for Psykotraumatologi, Syddansk Universitet
www.sdu.dk